

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה
המחלקה לפסיכולוגיה

שם הקורס: יסודות הפסיכותרפיה בילדים א'+ב

מס קורס: 101.2.0387/0397

מרצה: עדי ליבנה הולצמן

תקציר: הקורס יקנה יסודות בחשיבה התיאורטית בטיפול בילדים תוך התייחסות להתפתחות התחום ולסקירת הגישות הטיפוליות השונות. דגש יושם על טיפולים בילדים עם קשיים התפתחותיים וכן על טיפול בקשר הורה-ילד.

חובות הקורס: השתתפות פעילה בשיעורים וקריאת החומר התיאורטי 10%

פרזנטציה בזוגות 20%

עבודה מסכמת 70%

שיעור	נושא השיעור	קריאה
סמסטר א		
1	בשביל מה טיפול מי צריך טיפול וכיצד נדע? מדוע צריך תיאוריה? סקירה קצרה של תחום הטיפול בילדים	וויניקוט מטרות הטיפול הפסיכואנליטי, עצמי אמיתי עצמי כוזב 217-220 קריאה משותפת בכיתה
2	הברית הטיפולית סטינג אתיקה	אקסליין, ו. (2014) <u>דיבס הילד המחפש את זהותו</u> . מרחביה: ספרית הפועלים (עמ' 1-39).
3	העברה והעברה נגדית	אקסליין, ו. (2014) <u>דיבס הילד המחפש את זהותו</u> . מרחביה: ספרית הפועלים (עמ' 40-56).
4	פירוש תובנה Working through acting out התנגדות	ויניקוט, ד. ו. (1999) <u>הילדה פיגי</u> . תל-אביב: דביר (עמ' 18-48)
5-6	טיפול בגישה קלניאנית: פנטזיה לא מודעת, השלכה והפנמה, עמדה סכיזו-פרנואידית ועמדה דפרסיבית, הזדהות השלכתית	רוט, מ. (2013) מבוא. בתוך: <u>כתבים נבחרים ב'</u> . תולעת ספרים (עמ' 11-42). קליין, מ. (1929). האנשה במשחק של ילדים. בתוך: (2013) <u>כתבים נבחרים ב'</u> . תל אביב: תולעת ספרים. (עמ' 67-82 כולל ההקדמה עמ' 65-66).

<p>ויניקוט, ד.ו. (1960). התיאוריה של יחסי הורה-תינוק. בתוך: <u>עצמי אמיתי ועצמי כוזב</u>. תל אביב: עם עובד (עמ' 180-198). מומלץ לקרוא גם את ההקדמה. רשות:</p> <p>אוגדן, ת.ה. (2003) מצע הנפש. תולעת ספרים. פרק 8: מרחב פוטנציאלי (עמ' 161-180).</p>	<p>טיפול ותיאוריות יחסי אוביקט : מרחב מעברי, תלות והולדינג, עצמי אמיתי ועצמי כוזב, going on being, אם טובה דיה</p>	7-8
<p>Fonagy, P. & Target, M. (1997) Attachment and Reflective Function: Their role in Self-Organization. <i>Development and Psychopathology</i>, 04:679-700.</p> <p>רשות:</p> <p>מיטשל, ס.א. ובלאק, מ.ג'. (2006) פרויד ומעבר לו. פרק 2: פסיכולוגיה האני (עמ' 72-115).</p>	<p>טיפול ופסיכולוגיה האגו של אנה פרויד פיטר פונגי מנטליזציה, פונקציה רפלקטיבית</p>	9
<p>Stern, D. & Change Study Group (1998). Non-Interpretive Mechanisms in Psychoanalytic Therapy: The Something More than Interpretation, <i>International Journal of Psychoanalysis</i>, 79: 903-921</p> <p>רשות:</p> <p>Benjamin, J. (2004). Beyond Doer and Done To: An Intersubjective View of Thirdness. <i>The Psychoanalytic Quarterly</i>, LXXIII, 5-45</p>	<p>טיפול בגישה אינטרסובייקטיבית, Present moment Implicit knowledge</p>	10-11
<p>Slade, A. Making Meaning and Making Believe</p> <p>Frankel, J. (1998). The play's the thing: How essentials processes of therapy are seen most clearly in child therapy. <i>Psychoanalytic Dialogues</i>, 81,149-187.</p> <p>רשות:</p> <p>Betty Joseph, Thinking about a playroom</p>	<p>משחק ומשחקיות – אינטגרציה של גישות</p>	12-13

סמסטר ב

<p>Stern, D. (2004). The motherhood constellation. In Sameroff et al. (eds), <i>Treating parent-infant relationship problems</i>, pp 29-42. NY, NY: Guilford.</p> <p>Target, M. & Fonagy P. (2002). Fathers in Modern Psychoanalysis and in Society, In: Trowell J. & Etchegoyen A., (Ed.). <i>The Importance of Fathers, a Psychoanalytic Re-evaluation</i>. Brunner-Routledge. pp. 41-60</p> <p>רשות:</p> <p>ויניקוט, ד.ו. (1960). מושקעות אמהית ראשונית. בתוך: <u>עצמי אמיתי ועצמי כוזב</u>. תל אביב: עם עובד (עמ' 147-153). מומלץ לקרוא גם את ההקדמה. קפלן, ח. (2010). האב בטיפול הדיאדי: על חשיבות במפגש עם האב הממשי. בתוך: ח. קפלן, י. הראל, ור. אבימאיר-פת, (עורכות). הטיפול הדיאדי – מפגש בין המעשה הטיפולי והתיאוריה. פרק 6, עמודים 199-229. הוצאת אוניברסיטת חיפה, החוג לפסיכולוגיה.</p>	<p>הורות, הריון primary maternal pre-occupation, motherhood constellation, Port of entry אבהות, הורה כאובייקט וכסובייקט</p>	1-2
<p>Fraiberg, S. (1980). Ghosts in the nursery. In: <i>Clinical studies in infant mental health</i>. London, England: Tavistok. P 164-196.</p> <p>רשות:</p> <p>Lieberman, A.F., Padron, E., Van Horn, P. & Harris W.W. (2006). Angels in the nursery: The intergenerational transmission of benevolent parental influences. <i>Infant Mental Health Journal</i>, 26 (6), 504-520.</p> <p>שיעור אחד לאחר הצגת טיפול הורה ילד</p>	<p>הפרעות יחסים הורה-ילד : העברה בין-דורית רוחות ומלאכים בחדר הילדים</p>	3-4
<p>הראל י., קפלן, ח. ואבימאיר-פת, ר. (2002). טיפול אם-ילד ואב-ילד: גישה דינאמית-התייחסותית לטיפול בהפרעות ביחסים: מבט עכשווי. בתוך קפלן ושות'</p>	<p>טיפול הורה-ילד טיפול דיאדי</p>	5-6

<p>(עורכים). הטיפול הדיאדי: מפגש בין המעשה הטיפולי והתיאוריה, עמ' 75-00. אוניברסיטת חיפה, החוג לפסיכולוגיה. תיאור מקרה: בן-אהרון, מ. ושות' (1997). מדריך טיפול דיאדי: אם-ילד ואב-ילד. אוניברסיטת חיפה (עמ' 99-111). רשות:</p> <p>Fivas-Depeursinge, E., Corboz-Warnery, A., & Keren, M. (2004). The primary triangle: Treating infants in their families. In Sameroff et al. (eds.), Treating parent-infant relationship problems, pp 123-151. NY, NY: Guilford.</p> <p>Cramer, B. (1998). Mother-Infant Psychotherapies: A Widening Scope in Technique. Infant Mental Health Journal. Vol. 19 (2), pp. 151-167.</p>	<p>טיפול טריאדי משפחות במבנים שונים</p>	
<p>Slade, A. (2007). Disorganized Mother, Disorganized Child. In: Oppenheim, D. & Goldsmith, D.F. (2007). Attachment theory in clinical work with children. The Guilford press: NY. pp. 226-250. רשות:</p> <p>Lieberman, A. & Van Horn, P. (2008). Psychotherapy with infants and young children: Repairing the effects of stress and trauma on early attachment, NY, NY: Guilford Press.</p>	<p>טיפול תומך התקשרות: בולבי טראומה ואימוץ</p>	<p>7</p>
<p>Dwairy, M (2009). Culture Analysis and Metaphor Psychotherapy with Arab-Muslim Clients. Journal of Clinical Psychology: IN SESSION, Vol. 65(2), 199—209.</p>	<p>טיפול במרחב רב תרבותי</p>	<p>8</p>
<p>DIR גרינספן, ס., ווידר, ש. (2004). ילדים עם צרכים מיוחדים: מדריך לעידוד צמיחה אינטלקטואלית ורגשית. פרקים: 3-6. אלוורז, א. (1992). <u>נוכחות חיה</u>: פסיכותרפיה פסיכואנליטית עם ילדים אוטיסטים, ילדים גבוליים, ילדים שנפגעו מחסכים וקורבנות של התעללות. תולעת ספרים (עמ' 92-118).</p> <p>טסטין, פ. (1992). <u>מצבים אוטיסטים אצל ילדים</u>. תל אביב: ראם. פרק 14: טיפול פסיכותרפויטי עם מצבים אוטיסטים בילדים. (עמ' 140 - 148). פרק 15: תופעות העברה במצבים אוטיסטים (עמ' 149 - 155).</p> <p>ABA בן צבי, מ. אוטיזם טיפול באמצעות ניתוח התנהגות.</p>	<p>טיפול בילדים עם בעיות התפתחות ובהוריהם: אוטיזם כמקרה מיצג למידה מסכמת לשנה חלוקה לזוגות והצגת גישות שונות: מה זה אוטיזם ואיך לטפל</p>	<p>-10 13</p>

מטלה אישית לסיכום הקורס:

עבודה אישית המתארת התנסות אישית טיפולית מתוך העבודה המעשית, ואשר מוסברת באמצעות מושגים שנלמדו במהלך הקורס. העבודה צריכה להתייחס לרקע ההתפתחותי והרגשי של הילד, ליחסיו עם הוריו ולתיאור הסימפטומים. כמו כן לתאר את מטרות הטיפול, הקשר הטיפולי ואת תהליך העבודה, ולסכם במונחים תיאורטיים את התהליך האישי ומחשבות עתידיות. יש לעשות שימוש בלפחות חמישה מקורות תיאורטיים.

אורך העבודה: 5 עמ'

בהצלחה, עדי ליבנה הולצמן